

Reformer og beskæftigelse

Torben M. Andersen, Institut for Økonomi, Aarhus Universitet

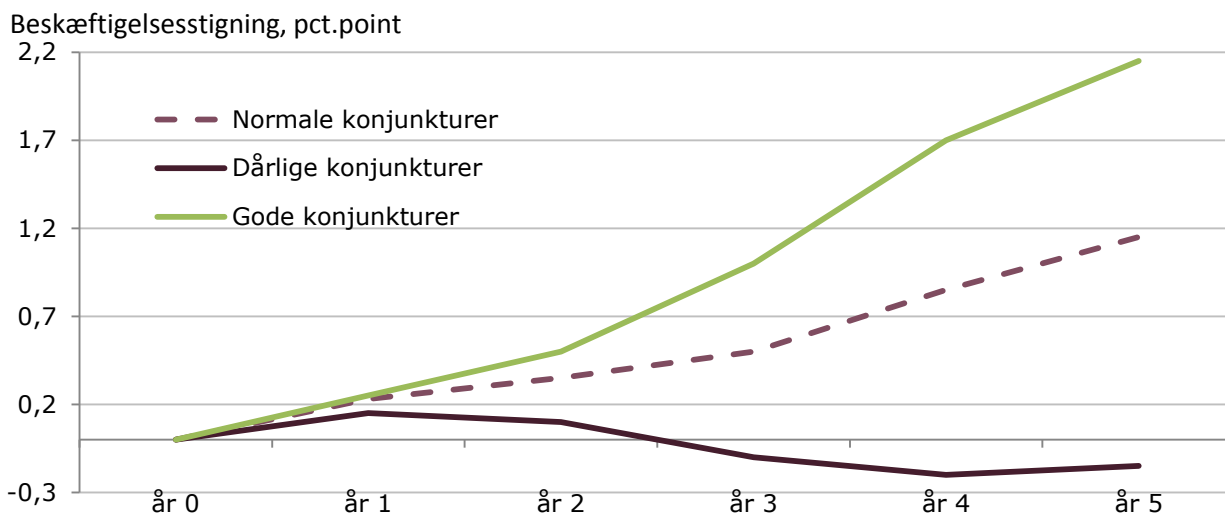
Det har været et centralt omdrejningspunkt i dansk økonomisk politik igennem en årrække at løse velfærdsamfundets finansieringsproblemer primært gennem reformer for at øge arbejdsudbud og beskæftigelse. En forøgelse af beskæftigelsen vil forbedre de offentlige finanser gennem både lavere udgifter til overførselsindkomster og øgede skattebetalinger. Reformkravene udtrykkes ofte i form af mål for arbejdsudbud og beskæftigelse, men de afspejler reelt finansieringskrav, der alternativt kunne dækkes ved besparelser eller skattestigninger.

De seneste reformer med et beskæftigelsesorienteret indhold inkluderer senere tilbagetrækning og ændringer i arbejdsmarkedspolitikken (kortere dagpengeperiode og lavere indeksering af de sociale ydelser). Det er en central forudsætning bag disse reformer, at de ikke alene øger arbejdsudbuddet, men omsætter sig i øget beskæftigelse. Uden det sidste led, intet bidrag til velfærdssamfundets finansiering. På baggrund af den aktuelle situation på arbejdsmarkedet og de relativt grå konjunkturodsigter har der været en del diskus-

sion om, i hvilket omfang reformerne faktisk vil omsætte sig i øget beskæftigelse.

At sådanne reformer med tiden vil øge ikke alene arbejdsudbuddet men også beskæftigelsen, er der rimelig klart empirisk belæg for. Hastigheden, hvormed det sker, er dog mere usikker, og den empiriske viden om dette spørgsmål er også mere tynd. Især er det uklart, hvad konjunktursituationen betyder for effekten af sådanne reformer.

Figur 1
Konjunkturerne og beskæftigelseseffekterne af lavere dagpengedækning

Anm.: Gode og dårlige tider er defineret ud fra forskellen mellem faktisk og strukturel ledighed. Reduktionen i dækningsgrad svarende til 8 procentpoint.

Kilde: Bouis m.fl., OECD, Economics Department, Working Paper 949.

OECD har for nyligt offentliggjort en analyse om disse spørgsmål. Her har man set på effekterne af en række forskellige reformer, og hvordan effekten af disse afhænger af konjunktursituatio-

nen. Der ses alene her på beskæftigelseseffekten og ikke på andre konsekvenser af en ændret dækningsgrad for dagpengene. Figuren nedenfor viser effekten af en mindre dæknings-

grad af arbejdsløshedsdagpengene vurderet i henholdsvis "gode tider", "dårlige tider" og "normale tider". Det fremgår, at effekterne på beskæftigelsen slår hurtigere og mere markant

igennem i gode tider, og omvendt er der ikke nogen særlig effekt i dårlige tider. Under mere normale konjunkturforhold vil ændringen stille og roligt få effekt på beskæftigelsen. I dårlige tider har reformen ikke nogen væsentlig beskæftigelseseffekt, men altså heller ikke en negativ effekt. Ovenstående er selvfølgelig gennemsnitsbetragtninger baseret på studier af en række OECD lande, men de er meget illustrative.

På baggrund af ovenstående kunne man spørge, om ikke man skulle vente med at gennemføre arbejdsudbudsreformer til konjunkturerne er bedre. En timing af sådanne reformer i forhold til konjunkturerne forudsætter imidlertid, at man er i stand til at

forudsige vendinger i konjunktureren i meget god tid. Figuren viser netop også, at selv i gode tider tager det et stykke tid, før reformen for alvor får effekt. Dertil kommer den tid, det politisk tager at få reformerne gennemført. Hvis man først gennemfører reformen, når man er i de "gode tider", er der en stor risiko for, at man kommer for sent og rammer ved siden af. Det er også et politisk spørgsmål, om man kan handle tidligt nok. I de "gode tider" før finanskrisen blev krav om ændringer i den økonomiske politik for at undgå en overophedning politisk affærdiget med, at økonomien fungerer anderledes – understøttet bedre - end tidligere, og derfor ville der ikke være behov for sådanne initiativer. I dag kan

vi tydeligt se, at det var en fejlvurdering.

En mere avanceret måde at håndtere problemet med ændrede konjunkturer ville være at knytte elementer i dagpengesystemet til konjunktursituationen – sådan som det er kendt fra f.eks. Canada. Hvis f.eks. dagpengeperioden eller genoptjeningskravet afhænger af situationen på arbejdsmarkedet, vil man automatisk få en tilpasning til konjunktursituationen. En sådan konjunkturafhængighed vil både betyde en bedre forsikring i perioder med det største behov og udløse de mindste negative effekter for beskæftigelsen i gode tider og omvendt.